

OIKEUS LOMARAHAAN ON LAAJENTUNUT UUDEN 9.5.2022 VOIMAAN TULLEEN TYÖEHTOSOPIMUKSEN MYÖTÄ

Uuden 9.5.2022 voimaan tulleen työehtosopimuksen myötä lomarahan maksaminen lomakorvauksesta laajenee. Lomarahan maksaminen lomakorvauksesta ei enää rajoitu vain tilanteisiin, joissa työsuhde päättyy. Uuden työehtosopimuksen mukaan lomaraha maksetaan myös työsuhteen kestäessä maksettavasta lomakorvauksesta edellyttäen, että työsuhde on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta.

Vuosilomapalkasta maksettava lomaraha

Työehtosopimuksen lomarahaa koskeva määräys vastaa vuosilomapalkan osalta aiemman työehtosopimuksen määräystä. Uuteen työehtosopimukseen on kuitenkin lisätty uusi soveltamisohje, jonka mukaan *”Työntekijällä on oikeus lomaraahan, jos tämä työehtosopimus sitoo työnantajaa sinä päivänä, kun vuosilomapalkka tulee maksaa. Oikeus lomaraahan ei riipu siitä, milloin vuosilomapäivät ovat kertyneet.”*

Määräystä on jo aiemmin tulkittu uuden soveltamisohjeen mukaisesti, joten asiasisällöllistä muutosta uusi soveltamisohje ei tuo aiempaan soveltamiskäytäntöön.

Lomakorvaus työsuhteen aikana

Jos työntekijä on vuosilomalain mukaisen vapaa-oikeuden piirissä eli hän työskentelee sopimuksen mukaan kaikkina kuukausina alle 14 päivää tai 35 tuntia, hänellä on työsuhteen kestäessä oikeus halutessaan pitää vapaata kaksi arkipäivää kultakin kalenterikuukaudelta, jonka aikana hän on ollut työsuhteessa. Työntekijä saa myös lomakorvauksen. Lomakorvaus maksetaan siitä riippumatta, pitääkö työntekijä vapaata vai ei. Vapaata, toisin kuin vuosilomaa, ei siis ole pakko pitää, jos työntekijä ei halua. Työntekijä voi myös niin halutessaan pitää vain osan hänelle lain mukaan kertyneestä vapaasta.

Lomakorvauksesta maksettava lomaraha

Henkilökohtaisia avustajia koskevan valtakunnallisen työehtosopimuksen mukaan:

”Lomaraha maksetaan myös lomakorvauksesta edellyttäen, että työsuhde on kestänyt yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta. Tämä ei kuitenkaan koske työntekijää, joka jättää irtisanomisajan noudattamatta tai päättää määräaikaisen työsuhteen työsopimuslain vastaisesti tai jonka työsuhde puretaan tai todetaan purkautuneeksi työsopimuslain 8 luvun mukaisesti.”

Lomaraha maksetaan siis sekä työsuhteen kestäessä että päättyessä maksettavasta lomakorvauksesta. Lomaraha on 50 % työntekijän lomakorvauksesta.

Lomarahan maksuajankohta

Henkilökohtaisia avustajia koskevan valtakunnallisen työehtosopimuksen mukaan *”Lomakaudella 2022 lomakorvauksesta maksettava lomaraha maksetaan työntekijälle lomakauden päättyessä, ellei työntekijän kanssa sovita, että lomaraha maksetaan vapaan yhteydessä.”*

Työnantajan tulee siis maksaa lomarahaa lomakaudella 2022 maksettavasta lomakorvauksesta, vaikka työntekijä olisi ehtinyt saada lomakorvauksen lomakauden alkupuolella ennen työehtosopimuksen voimaantuloa. Lomakausi kestää 2.5.–30.9.

Määräys koskee ainoastaan lomarahaa maksamisen ajankohtaa, lomakorvauksen maksamisen ajankohtaan sillä ei ole vaikutusta. On myös huomattava, että maksamisajankohtaa koskeva määräys on voimassa ainoastaan lomakaudella 2022. Määräyksellä on tarkoitus varmistaa, että myös aivan lomakauden alussa vapaata pitäneet työntekijät varmasti saavat lomarahaa.

Lomakauden 2022 jälkeen maksettavaksi tulevat lomarahat tulee maksaa lomakorvauksen maksamisen yhteydessä.

Työsuhteen päättyessä pitämättömät vuosilomapäivät maksetaan lomakorvauksena. Vapaoikeuden piirissä olevalla työntekijällä on myös oikeus lomakorvaukseen työsuhteen päättyessä.

Työnantajan tulee huolehtia siitä, että lopputilin yhteydessä myös lomakorvauksesta maksettava lomarahaa tulee maksuun.

Lopputilin maksaminen

Uuden 9.5.2022 voimaan tulleen työehtosopimuksen myötä lopputili maksetaan viimeistään seuraavana normaalina palkanmaksupäivänä. Normaalit palkanmaksupäivät on määritelty työehtosopimuksen 12.4-kohdassa. Työsopimuksessa voi olla kuitenkin sovittu nopeammasta loppupalkan maksuaikataulusta ja tätä työehtosopimuksen ehtoa tulee tällöin noudattaa, koska työehtosopimuksella ei voida huonontaa työntekijän voimassa olevaan työsuhteeseen perustuvia etuja.

Työehtosopimuksessa kaksi kirjoitusvirhettä

Uuden työehtosopimuksen tekstiin on päässyt livahtamaan kaksi kirjoitusvirhettä, toinen arkkipyhiä koskevaan 9 §:n määräykseen ja toinen 20 §:n työturvallisuusmääräykseen.

Arkkipyhävapaan ansaintaa koskevassa määräyksen kohdassa lukee nyt:

”Palkalliseen arkkipyhävapaaseen ja arkkipyhäkorvaukseen on oikeutettu työntekijä, jonka työsuhte kestää on arkkipyhään mennessä kestänyt vähintään kaksi viikkoa tai tarvittaessa töihin kutsuttava työntekijä, jonka arkkipyhän sisältämä työpäivä kestää vähintään kaksi viikkoa.”

Oikea määräyksen sanamuoto kuuluu: ”Palkalliseen arkkipyhävapaaseen ja arkkipyhäkorvaukseen on oikeutettu työntekijä, **jonka työsuhte kestää** vähintään kaksi viikkoa tai tarvittaessa töihin kutsuttava työntekijä, jonka arkkipyhän sisältämä työpäivä kestää vähintään kaksi viikkoa.”

Arkkipyhävapaata koskevaan määräykseen ei siis ole tehty muutoksia tällä sopimuskaudella.

Työturvallisuutta koskevassa 20 §:ssä lukee suojavarusteiden osalta nyt:

”Työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön (esim. suojakäsineet) ja välineet esim. siirtoihin silloin, kun työturvallisuuslaki tätä edellyttää, sekä perehdytettävä näiden käyttöön.”

Oikea määräyksen sanamuoto kuuluu: ”Työnantajan on hankittava ja annettava työntekijän käyttöön **suojavarusteet** (esim. suojakäsineet) ja välineet esim. siirtoihin silloin, kun työturvallisuuslaki tätä edellyttää, sekä perehdytettävä näiden käyttöön.”